

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

53. An si aliquis non Sacerdos consecraretur Episcopus, consecratio esset
invalida? Et observatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non
numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante B. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Quapropter in litteris, quas vocant dimissorias, seu expeditionis, eis tantum, non aliis Ecclesias expeditas habentibus Pontifex Maximus iniungit, vt ad Ecclesias sibi commissas se conferant, non quasi statim ad illas incedas obligare illos velit, quarum nulla est spes conuersionis, vel spiritualis profectus sed moueantur spiritualis matrimonij vinculo teneri ad residentiam, earumque conuersionem, & curam statim, atque ab hostili fuerint iugo libera, licet in praesentia ob periculum excusentur, quod tamen nonnulli fortes Episcopi propria constanter posthabita vita per summam charitatem adiuuare: sic Bartholomaeus Bononiensis auctore Leandro Bononiensi in libr. de uiris illustrib. Et haec omnia obseruat Gerunda de Episcopo, tom. 2. lib. 8. disp. 10. per totam, vbi probat late Episcopatum esse spirituale coniugium cum sit Ecclesia, & in quo sita essentia matrimonij inter Episcopum & Ecclesiam; & an Episcopatus qua spirituale matrimonium est; dicendus sit Sacramentum, de quo statim infra.

RESOL. LII.

An Episcopus existens in peccato mortali peccet mortaliter, non solum quatenus suscipit Sacramentum Ordinis, sed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Ecclesia?

Et quid est sentiendum de matrimonio carnali contracto in peccato mortali? Ex part. 12. tract. 1. Ref. 52.

Sup. hoc carnali matrimonio. in tom. 2. tr. 6. Ref. 119. & eursim cum eodē Leandro tantum hic citato in alia Ref. eius primae not.

§. 1. **V**idebitur affirmatiue respondendum. Probatur, quia qui contrahit matrimonium carnale in peccato mortali peccat mortaliter, vt probat ex multis, me etiam citato Leander de Sacram. tom. 2. tract. 9. disp. 5. quast. 11. Ergo, & qui contrahit matrimonium spirituale. Nec obstat dicere, quod matrimonium carnale sit Sacramentum: nam vt probat Gerunda tom. 2. lib. 8. disp. 10. num. 12. Episcopatus qua spirituale matrimonium modo suo dicendum erit Sacramentum, pro quo suppono Sacramentum dupliciter sumi posse, lato modo pro quocunque signo rei factae diuinitus instituto. Secundo proprie pro re, vel caeremonia diuinitus nobis data, quae quidem si vt communis sumatur, etiam se extendens ad Sacramenta veteris legis, solum habet rationem signi verae sanctitatis, & gratiae, vel ab eo non collatae, quod colligo ex Vasquez tom. 2. in 3. p. disp. 128. Hoc supposito, assero Episcopatum qua spirituale matrimonium est, aliquo pacto rationem habere Sacramenti. Primo modo quia, quatenus coniugium spirituale inter Antititem sponsum, & Ecclesiam sponsum spirituales est signum vnionis, & vinculi perpetui inter Christum, & Ecclesiam, de quo possunt a fortiori pronunciari verba Pauli ad Ephes. 5. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & Ecclesia.* Cum Episcopus vicem gerens Christi Summi Sacerdotis, & Episcopi animarum nostrarum Ecclesiae particulari se coniungat. Hinc, & secundo modo rationem etiam sibi vindicare constat, cum sit signum efficax gratiae, & characteris quem imprimi, quod eo censu dictum volo, non quasi nouum characterem, nouamque gratiam imprimi, atque infundi contendam, per hoc Sacramentum quatenus coniugium spirituale est, quatenus ordo facer, sed eandem gratiam per hoc Sacramentum multipliciter dari; etenim per illud, vt Ordo Sacer est, gratia significatur, & conferitur instar sanctitatis requisitae ad suprema Episcopalia munera exercenda per auxilia illis proportionata, ab eoque gratia significante requisita. At verò, vbi spirituale matrimonium est, gratiam significat, & confert per modum

vnionis, & spiritualis nexus vinculi, & coniugij quo Episcopus, & Ecclesia coniunguntur, siue spirituales filios producendos, atque educandos, prolemque Christianis Sacramentis, legibus, & moribus imbuendam, siue ad perpetuitatem huiusmodi declarandam, summandamque, siue ad admirabilem vnionem diuini Verbi cum humanitate firmam, omnisque expertem mutationis adumbrandam, siue hoc ipsum insolubile coniugium Christi vniuersali cum Ecclesia sua sponsa, cui adhærebit vsque ad consummationem saeculi, dum erimus in via, & postmodum in caelesti patria per aeternitatem. Hoc ipsam de Charactere dico: nam vt Ordo Sacer illum imprimit, quo signatur, & significatur Antistes tanquam minister famulus, & suo modo seruus honoratus, an dispensator. At verò coniugium spirituale characterem imprimi Episcopatus, quo insignitur Episcopus, in sponsum intercedente consecratione, vt mox declarabitur, quod sicut ex Hostiens. & Abb. iudicabam, non inuenitur in corporali coniugio, cui vel ex hoc ipso praestat.

2. Nec aduersus superius dicta valet dicere: Ergo plura Sacramenta habebimus in Ecclesia, & non septem: nam respondeo, hoc coniugium spirituale à nobis asseri esse Sacramentum non quasi distinctum à Sacramento Ordinis, sed Episcopatum dicimus non modo rationem subire Sacramenti, quatenus Ordo facer est, & quidem in omni rigore, sed aliquo etiam pacto, quatenus spirituale coniugium est cum Ecclesia.

3. His suppositis ex Gerunda ad dubium propositum ipse num. 10. sic respondet; *Peccare existimus Episcopum, si Sacramentum proprium Episcopatus consecrationis susciperet absque debita dispositione: ac verò quatenus Episcopatus etiam rationem aliquo pacto subdit Sacramenti in ratione matrimonij, nec quando suam habet firmitatem, nõdumque perpetuum natura sua, solumque dependentem ab absoluta Pontificis potestate: sed quando per impressionem characteris omnimodo censetur perfectum, cum quo, & infunditur gratia, & deinceps auxilia ad illum ordinem exercendum, & gratiam, & proportionata etiam auxilia ad matrimonium obeundum rite contractum. Quamobrem tunc si obicem poneret, atque in peccato esset, peccaret sane peccato sacrilegij, vno quidem numerico, formalitates vero distinctas habente malitia, quatenus contra effectum Sacramenti proprie sumpti in ratione Ordinis: & aliquoties accepti in rationem matrimonij spiritualis. Ita ille, & ego.*

RESOL. LIII.

An si aliquis non Sacerdos consecraretur Episcopus, consecratio esset inualida?

Et obseruatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante B. Gregorium, nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papa dispensatione, sed non potest.

Et additur, quod nullus assumitur ad Ecclesiam Cathedralen, nisi habeat sacrum Ordinem.

Idem est dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primatibus. Ex part. 12. tract. 1. Ref. 63.

§. 1. **Q**uod est quaerere, an consecrationis Episcopalis substantia per se Iure diuino ordinem sacerdotalem, requirat; an verò solum ex Ecclesiae praecocepto id postulet; duae sunt opiniones, teste Coarctua lib. 1. *variar. resolut. cap. 10. num. 15.* Prima ferè communi Canonici iuris Interpretum consentu recepta est, cum ordinem sola iuris, & praecocepti Canonici

Canonici ratione requirit, ac proinde si quis nondum Presbyter creatus sacretur Episcopus, verè Episcopus est, & Pontificiam Ordinis potestatem adipiscitur. Sic Ioannes Andreas Hostiensis Abbas, Gemianus & alij, partim in cap. 1. de Clerico per saltum promoti, partim in cap. ex litteris de excessi. Pralat. id colligunt ex eo, quod qui ante Diaconatum acceptum consecratur Sacerdos, verè Presbyter fit, & Sacerdotis potestatem consequitur; nam Ordines Ecclesiastici sunt inter se distincti, & superior inferiorem præcepto Ecclesiæ, sed non ipsa rei natura, & conditione dependit; ergo pari ratione pontificia Ordinis potestas, cum omnino à cæteris sit distincta, potest sine reliquis, quamvis per saltum, & contra Canones, & iura suscipi. Afferit tamen Couarruuias quod talis Episcopus possit confirmare validè; non tamen validè conferre Ordinem Sacerdotij; quia non potest dare potestatem in verum Christi Corpus, qui eam non habet.

1. Sed ego puto non esse recedendum ab opinione contraria, quam tunc communiter Theologi, vt Valentia, & Nunsus, quos citat Candidus tom. 4. disp. 4. art. 1. dub. 4. Idem docet Marchinus de Sacram. Ordinis, p. 1. cap. 11. n. 20. Leander de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 1. quæst. 13. qui citat Gesualdum, Palaum, Sanchez, Hurtadum, & alios.

2. Probat quia Episcopus est Presbyter, & Sacerdos perfectus, & summus: ergo sicut non potest esse magnus, & vehemens calor, quin sit calor, sic nec perfectus Presbyter, quin sit Presbyter. Nec impedit quominus potestas Ordinis in Episcopo à potestate Presbyteri distinguatur, quoniam hæ duæ potestates, quamvis inter se differant, superior tamen ipsa natura, & conditione rei, & non solum Ecclesiæ præcepto inferiorem requirit, cum differant sicut perfectum & minus perfectum: quod locum non habet in alijs Ordinibus Ecclesiasticis, in quibus, quia potestates sunt omnino distinctæ, nec se habent sicut perfectum, & minus perfectum. Superior solum Ecclesia decreto inferiorem postulat.

3. Dico itaque, quod ordinatus v. g. per saltum ideo valet in alijs Ordinibus, quia non est essentialis subordinatio inter characteres eiusmodi Ordinum; ideoque ad illorum validitatem præcisè spectatam nihil refert quinam illorum prior conferatur: at inter characterem Episcopatus, & Presbyteratus est subordinatio, tam essentialis, quam est inter characterem Baptismi, & Confirmationis ita vt quemadmodum qui caret Baptismo aquæ, non potest validè recipere Sacramentum Confirmationis, quantumcumque applicetur ei essentialia, tam ex parte matris quam formæ: & intentionis ministri requisita hoc solo, quod character Confirmationis prærequirit essentialiter in suo subiecto characterem Baptismi (cum Baptismus aquæ sit ianua omnium Sacramentorum nouæ legis; ita etiam Ordo, & character Episcopalis præsupponit essentialiter in suo subiecto Ordinem, & characterem Presbyteralem, cum prius sit esse Sacerdotem, quam habere potestatem generandi, seu creandi Presbyteros, sicut in naturalibus prius est esse verè, & essentialiter hominem, quam verè, & propriè esse alterius hominis patrem per generationem. Et ita docet etiam Isambertus in 3. part. D. Th. tom. 3. de Sacram. Ordinis. disp. 1. art. 3.

4. Opponunt huic sententiæ Canonistæ, quod in Episcopo potestas Ordinis Pontificia à potestate Sacerdotis omnino distinguitur, est enim potestas obeundi aliud omnino quam quod efficit potestas Sacerdotis: At potestates diuerforum effectuum penitus distinguuntur: concedunt tamen iuris Canonici Doctores, si quis qui nondum Presbyter creatus est,

sacretur Episcopus, recepturum quidem eum Pontificiam potestatem, non tamen vsum, & administrationem, ac proinde si Pontificium munus præstet, & obeat, haud dubiè peccare, quamvis quod fecit sit ratum. Item fatentur ei Episcopo demandari, & delegari non posse vt presbyteros consecret, nimirum cum ipse presbyter non sit: quare tamen cætera mala ab eo, per talem potestatem Ordinis facta, vim, & locum habeant; nullus tamen erit Sacerdos ab eo consecratus, etiam si illum consecret: Couarruuias lib. 1. variarum resolutionum, cap. 10. num. 16. ad finem Glot. in cap. 1. de Cler. per saltum promot. in verbo *Ministrare*. Sed tu ne deseras Theologorum opinionem, quam præter Doctores citatos tenent plures alij, quos plena manu adducit, & sequitur Sanchez in Opusc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 14. n. 8. qui optimè tamen obseruat, quod si Sacerdos quocumque alio Ordine deficiente consecratur Episcopus, valebit consecratio, & omnes Ordines conferre possit, dempto eo quem non habet cap. gratia 1. quæst. 1. Non tamen debet exequi officium suum ante susceptionem Ordinis prætermissi, nec secundum Hostiens. ante habet executionem, etiam quoad Ordines, quos suscepit. Obserua etiam, quòd quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter sacros Ordines, scilicet ante Beatum Gregorium in c. nullum, dist. 28. nullus Subdiaconus poterat ad Episcopatum promoveri absque Papæ dispensatione, cap. nullus Episcopus, dist. 60. At cum iam numeretur inter sacros Ordines, potest Subdiaconus in Episcopum promoveri, non autem qui Subdiaconus non est, vt patet ex cap. à multis, de atate, & qualitate, quod innouatum est in Tridentino; sess. 22. cap. 2. de reformat. Imò adducitur, quod antea saltem sex mensium spatium debet esse in sacro Ordine constitutus. Sic Belarminus dicto lib. 1. unico de Sacramento Ordinis cap. 7. §. olim tamen Salzedo dicto cap. 24. §. dicitur etiam, vbi addit, quod nullus assumatur ad Ecclesiam Cathedralè; nisi habeat sacrum Ordinem, idem videtur dicendum de Archiepiscopis, Patriarchis, & Primariis. Vide etiam Azorijum p. 2. lib. 3. cap. 30. q. 9. qui supradictis adhæret.

RESOL. LIV.

Qui sunt incapaces Consecrationis Episcopalis?
Et fabula de Ioanna Papissa refellitur.
Et asseritur feminas iure Diuino ab Ordinum susceptione excludi, ita vt etiam si materia, & forma ab Episcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 54.

§. 1. Satis dictum est de Sacramento Consecrationis Episcopalis, de eius characterè, de eius matereria, ac de ministro nunc tangenda sunt aliqua de suscipientibus, ac de modo ministrandi, & ad propositam quæstionem.

2. Respondeo quoad illicitam susceptionem esse, Excommunicatos Irregulares, &c. quoad inuolidam, Infideles, & foeminas. De infidelibus non est dubium, cum baptismus de iure diuino ante Ordinis receptionem requiratur, sine quo aliorum Sacramentorum homo non est capax; & colligitur ex c. Venimus de Presbyteris non baptizatis. Sed quoad foeminas, hæretici diuini Peplusiani existimant etiam foeminas ex Christi institutione esse capaces cuiuscunque Ordinationis Ecclesiasticæ, etiam Episcopatus. Primum, quia id iudicare videtur Paulus in Epist. ad Galat. 3. dum ait. Christo Iesu masculinum, & feminam vnum esse, & inter eos non esse discrimen. Secundo, quia femina potest esse

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 5. signat. ad med. & latè in Resol. 75. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 352. §. 2. inter med.